

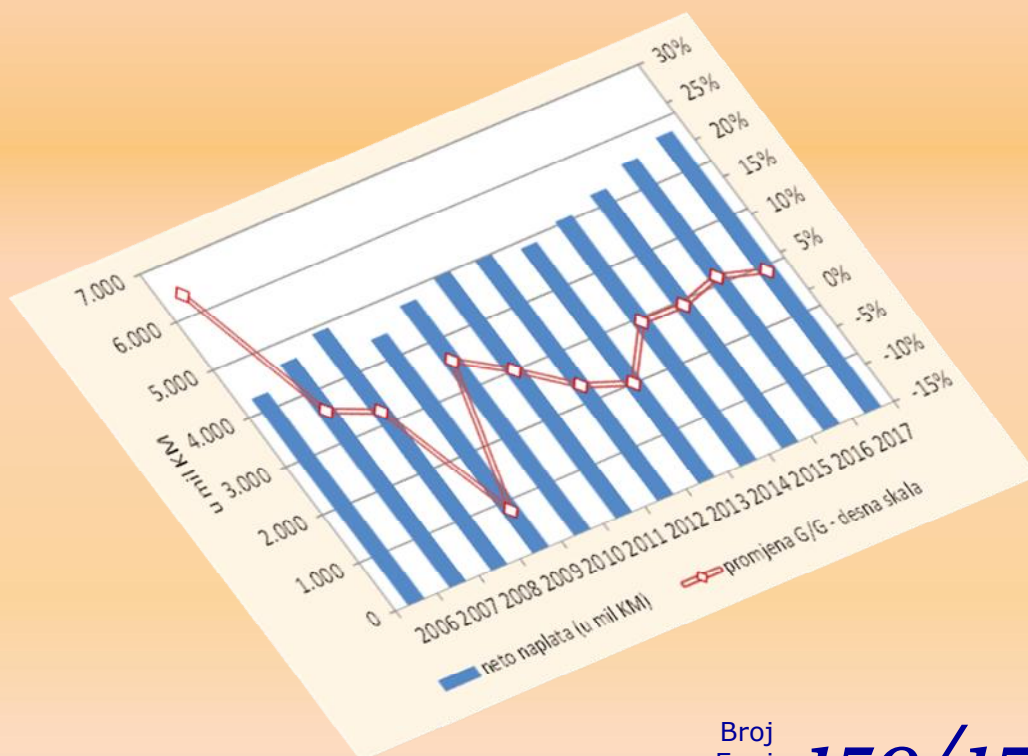
Bosna i Hercegovina
Odjeljenje za makroekonomsku analizu
Upravnog odbora Uprave za indirektno -
neizravno oporezivanje

Босна и Херцеговина
Одјељење за макроекономску анализу
Управног одбора
Управе за индиректно опорезивање

Macroeconomic Unit of the Governing Board of the Indirect Taxation Authority

ОМА Билтен

Broj
Број
Number **150/151**

Januar/Februar 2018 – Siječanj/Veljača 2018 – Јануар/Фебруар 2018 – January/February 2018

Уз овај двоброј

У 2017. настављен је тренд раста прихода од индиректних пореза из 2016.године. Остварен је раст прихода у висини од 3,5%. Износ наплаћених нето прихода од 5,726 млрд КМ је највећи од оснивања УИО.

Истичемо сљедеће значајке наплате индиректних пореза у 2017:

- 1) Најважнији сегменти раста бруто прихода од индиректних пореза су ПДВ на увоз (304,5 мил КМ), домаћи ПДВ (48,7 мил КМ), те у мањој мјери приходи од царина, путарине, акциза на деривате нафте и дуванске прерађевине.
- 2) У 2017. је исплаћен рекордан износ поврата ПДВ-а, чак 209,5 мил КМ више него у 2016.години. Раст поврата се може повезати са изузетно високим растом извоза од 17,4%, те снажним растом увоза од 12,2%.
- 3) Иако је, и поред турбуленција у цијенама нафте на свјетском тржишту, забиљежен раст прихода од акциза на деривате нафте од 1,9% (бруто), по мјесечној шеми наплате може се закључити да је важан фактор раста и ове године била потрошња нерезидената у транзиту, укључујући и туризам, те прекограничној и малограничној потрошњи, која је посљедица регионалне конкурентности цијена деривата у БиХ. Након бума средином године у коначници је остварен скроман раст прихода од акциза на дуванске прерађевине. По шеми наплате може се закључити да је раст наплаћених акциза био посљедица повећаних куповина пред повећање цијена цигарета средином године, те повећана потрошња нерезидената. Имајући у виду значај потрошње нерезидената за наплату прихода од акциза, а и ПДВ-а, повећање стопе акциза на деривате нафте и дуванских прерађевина у 2018. засигурно ће у одређеној мјери погоршати регионалну цјеновну конкурентност деривата нафте и осталих добара и услуга у БиХ, а тиме и умањити очекивану наплату прихода од индиректних пореза у 2018.
- 4) Иако се очекивало да ће примјена адаптираног Споразума о стабилизацији и придруживању са ЕУ ("ССП") од 1.2.2017. донијети значајан пад прихода од царина остварен је нето пораст прихода од 20,9 мил КМ.
- 5) Бржи раст прихода од путарине у односу на раст прихода од акциза на деривате нафте посљедица је промјене структуре деривата, у смислу значајног смањења количина лож-уља и повећања количина дизела.

др Динка Антић
шеф Одјељења

Садржај:

Наплата прихода од индиректних пореза у 2017.години

2

техничка обрада : Сулејман Хасановић, ИТ сарадник
лектор : Дарија Комленовић, проф. англистике

Наплата прихода од индиректних пореза у 2017. години

УКУПНА НАПЛАТА

У децембру је заустављен тренд раста прихода од индиректних пореза. Према извјештају о готовинском току на ЈР УИО у децембру 2017. је наплаћено 567,4 мил КМ бруто прихода од индиректних пореза, што је за 22,5 мил КМ мање него у децембру 2016. С друге стране, исплате поврата су биле за 28,8 мил КМ веће од исплата у истом мјесецу 2016., те је нето ефекат наплате прихода износио 195,2 мил КМ (Графикон 1).

Графикон 1

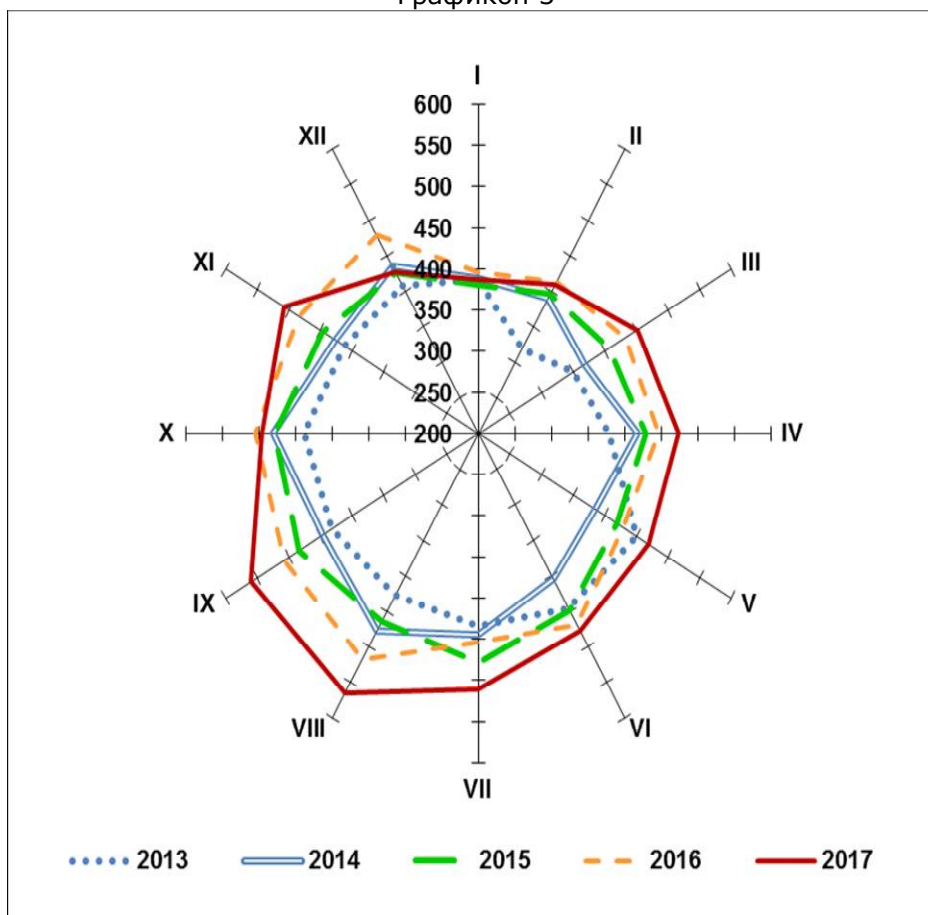
Лошија наплата прихода у децембру је негативно утицала на коначне ефекте за 2017. Стопа раста нето прихода је смањена са 4,8%, колико је износила за једанаест мјесеци 2017., на 3,5% (Графикон 1). Остварени нето раст је мањи од ревидиране пројекције раста из октобра 2017 (Графикон 2).

Графикон 2

Посматрајући шему наплате прихода у 2017. години у односу на претходне двије године примјетан је видан напредак (Графикон 3). Други закључак који се намеће јесте неравномјерна дистрибуција ефеката током године, која у 2017. поприма карактер сезоналности (потрошња нерезидената повезана са изванредном туристичком сезоном у Хрватској), а губи обиљежја традиционалне шеме наплате прихода, коју је карактеризује раст потрошње, а тиме и прихода од индиректних пореза, крајем године и пад прихода у првом кварталу.

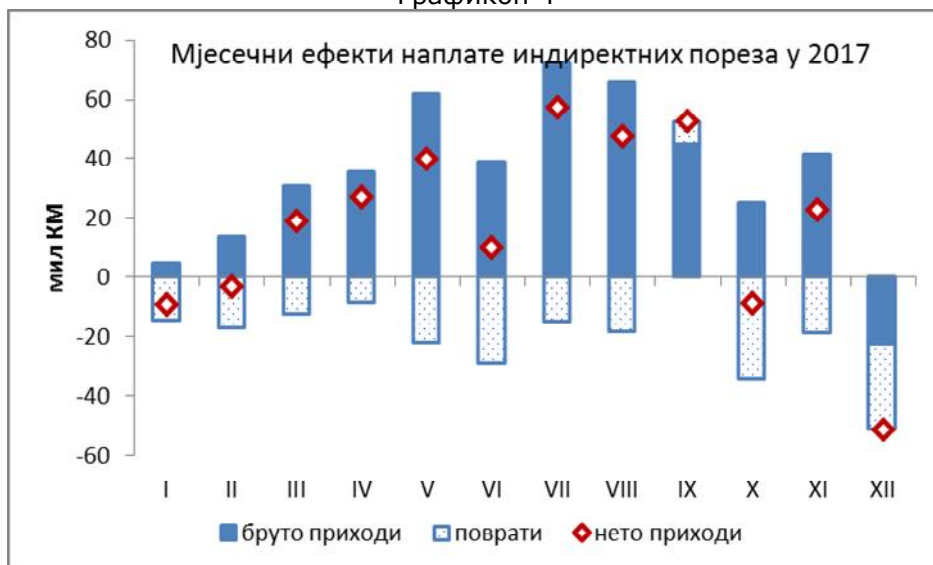
Графикон 3

Мјесечни ефекти кретања прилива и одлива са јединственог рачуна у 2017. (Графикон 4) показују да су бруто приходи узостопно расли једанаест мјесеци, с тим да су највећи ефекти, који премашују 60 мил КМ, остварени у другом и трећем кварталу. С друге стране, примјетан је и раст поврата током 2017, који је умањео ефекте бруто наплате¹. Само је у септембру забиљежен пад поврата, као резултат привремене суспензије исплата поврата због спровођења опсежних контрола од стране УИО.

¹ Смањење поврата (Графикон 3) је приказано у првом квадранту графикана као позитиван број, а повећање у четвртм квадранту као негативан број.

Графикон 4

Квартална анализа наплате прихода од индиректних пореза показује снажне осцилације у наплати током 2017 (Графикон 5). Позитивни квартални трендови, који без прекида трају од трећег квартала 2014., прекинути су падом наплате у четвртном кварталу 2017.

Графикон 5

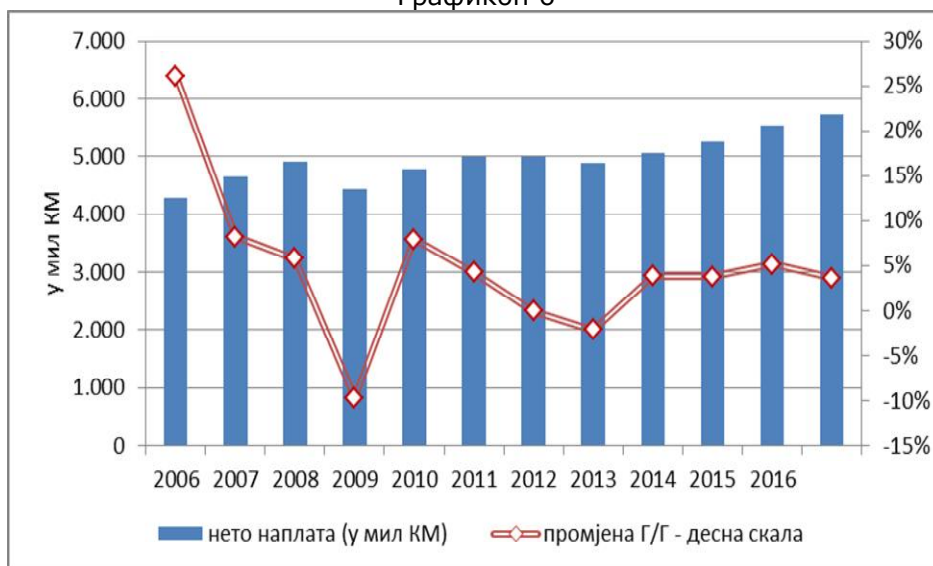
У првом кварталу 2017. је забиљежен минималан раст прихода од 0,5%. Наплата прихода од индиректних пореза у првом кварталу фискалне године је традиционално нижа у односу на остале кварталне током године због сезонских осцилација у потрошњи и пословним активностима. Међутим, фактори ниске наплате прихода почетком 2017. године су били снажан раст исплата поврата ПДВ-а и раст цијена нафте на свјетском тржишту, који је довео до пада потрошње деривате нафте у БиХ, рефлектујући се на наплату прихода од акциза и путарине.

У другом и трећем кварталу је дошло до снажног опоравка прихода, од 5,7% и 10,6%, респективно, првенствено због раста увоза, пада цијена нафте на свјетском тржишту и раста

потрошње у БиХ, посебно деривата нафте и дуванских прерађевина. Најаве повећања цијена цигарета у јуну и јулу водећих дуванских компанија довеле су до раста потрошње дуванских прерађевина пред повећање цијена (у мају, односно јуну 2017), који се на наплату прихода од акциза исказао у мјесецима у којима су преузете акцизне маркице (увозници) или у мјесецу када је поднесена акцизна пријава (домаће компаније). Додатни фактор раста прихода од индиректних пореза у другом и трећем кварталу је била повећана потрошња нерезидената у прекограничном, транзитном и туристичком промету, на првом мјесту деривата нафте, због регионалне цјеновне конкурентности БиХ, а потом и дуванских прерађевина и осталих добара и услуга. Највеће изненађење је представљао раст наплате прихода од царина, имајући у виду да се очекивало да ће примјена адаптираног Споразума о стабилизацији и придруживању са ЕУ ("ССП") од 1.2.2017. донијети значајан пад прихода од царина. Коначно, важан фактор који је генерисао висок раст наплате прихода у трећем кварталу 2017. је била суспензија исплата поврата ПДВ-а у септембру. Задржани поврати су исплаћени у четвртном кварталу, што је уз раст текућих поврата ПДВ-а, због снажног раста увоза и исплате поврата ПДВ-а по основу међународних пројеката, резултовало падом нето наплате индиректних пореза у четвртном кварталу 2017. од 2,6%. Негативне ефекте је појачао и завршетак туристичке сезоне, који је довео до значајног пада потрошње нерезидената, а тиме и пада прихода од акциза на деривате нафте и дуванске прерађевине.

Преглед годишње номиналне наплате (Графикон 6) показује да је номинално у 2017. наплаћен рекордни износ прихода од индиректних пореза од оснотка УИО. Друго, стопа раста прихода од индиректних пореза је и даље изнад раста потрошње у БиХ.

Графикон 6

ТРЕНДОВИ ПО ВРСТАМА ПРИХОДА

Због кумулативног ефекта пада бруто наплате и повећања поврата нето суфицит прихода се смањило са 244 мил КМ, колико је износио за једанаест мјесеци, на 195,2 мил КМ. У структури суфицита највећи удио има ПДВ (141,9 мил КМ), акцизе и путарина (укупно 40 мил КМ), те приходи од царина (20,9 мил КМ) - (Графикон 7). Треба нагласити да је према прелиминарном извјештају УИО остало неусклађено 14,8 мил КМ прихода, те да се након коначног усклађивања уплата са пријавама/декларацијама могу очекивати већи суфицити на ПДВ-у и другим врстама прихода.

Графикон 7

Царине

Након једанаест мјесеци раста прихода од царине у децембру 2017. је забиљежен пад од 1% (Графикон 8). Разлог је био пад увоза добара из азијских земаља, Русије и ЕУ у децембру 2017². На нивоу године наплата је била стабилна са стопом раста која је осцилирала око 10%, да би због смањења у децембру пала на 8,4%.

Раст прихода од царина је неочекиван с обзиром на процјене губитка прихода због примјене адаптираног ССП. Имајући у виду да је највећи дио увоза добара у БиХ већ либерализован, под режимом царина се налази ограничен број роба из ЕУ, те увоз из трећих земаља. Према подацима Агенције за статистику БиХ увоз добара поријеклом из ЕУ је у 2017. повећан за 12,2%, што се, очигледно, односило и на преостале робе на које се примјењује царина. Углавном, не само да су компензирани губици прихода од царина у размјени са Хрватском због адаптираног ССП, већ је остварен и значајан номинални раст.

² Извор: Саопштење Агенције за статистику БиХ, децембар 2017.

Графикон 8

Графикон 9

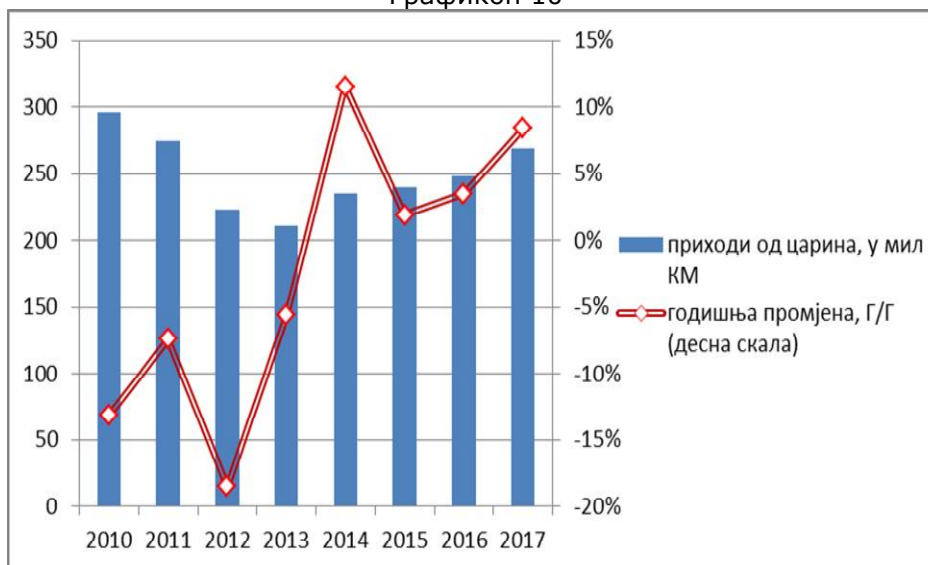

Квартални приказ трендова (Графикон 9) показује континуирани раст прихода од царина. У првом кварталу остварен је раст прихода од 10,4%, у другом од 11,6%. У трећем кварталу долази до успоравања раста на 7,8%, а у посљедњем кварталу на 4,7%. Приказ годишњих трендова (Графикон 10) у периоду након ступања на снагу ССП указује на ефекте процеса либерализације царина, прво, у петогодишњем периоду постепеног укидања царина на већину роба поријеклом из ЕУ, а онда и у другој фази након укидања царинског евидентирања на увоз роба из трећих земаља, као давања које је имало учинке *ad valorem* царине. На смањење прихода од царина је утицало и драстично смањење увоза нафте из Русије, које је дијелом компензовано растом увоза из Кине 2014. за потребе изградње ТЕ Станари. Међутим, у 2016 је забиљежено успоравање стопе раста, као посљедица смањења увоза из Кине, да би се у 2017. остварио значајнији опоравак зајваљујући расту увоза из трећих земаља³ (Графикон 10).

³ Увоз из азијских земаља у 2017. је повећан за 8,6%, а из Русије за 17,4%. Извор: Саопштење Агенције за статистику БиХ, децембар 2017.

Графикон 10

ПДВ

Трендови

Анализа мјесечне наплате ПДВ-а показује позитиван тренд током цијеле 2017.године, са изнимком мјесеца децембра. Позитиван тренд карактеришу неубичајено високе стопе раста које су досегле и 16%. С друге стране, у децембру је забиљежен снажан пад од 12,8%, који је кумулативна посљедица негативног пада бруто наплате од 2,6% и енормног раста поврата ПДВ-а од 26,9% (Графикон 11).

Графикон 11

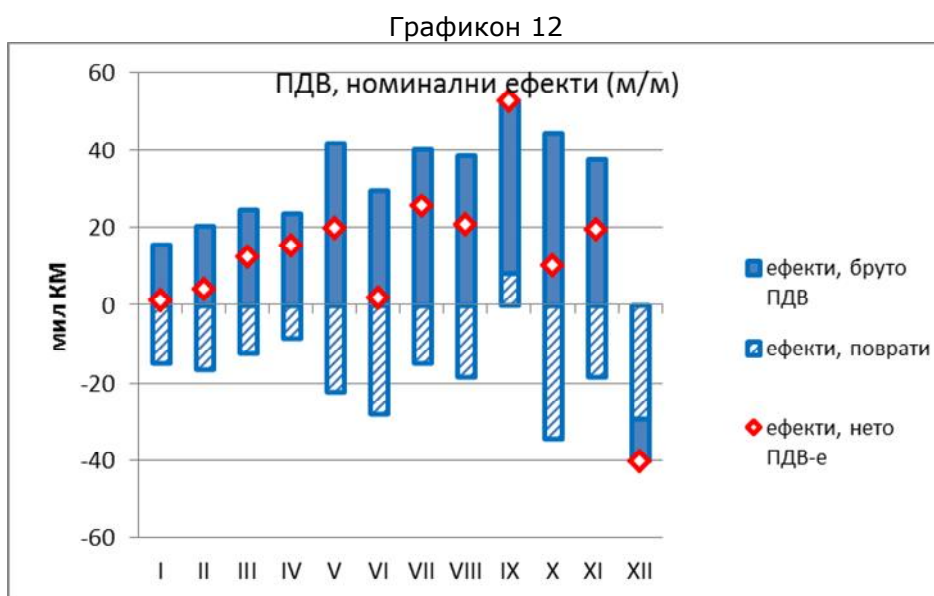

У осталим мјесецима, са изнимком прва два мјесеца, јуна и септембра, остварене су солидне стопе раста нето ПДВ-а које су у великој мјери премашивале раст потрошње. Бржи раст поврата почетком године скоро је неутрализовао раст бруто наплате ПДВ-а, генеришући

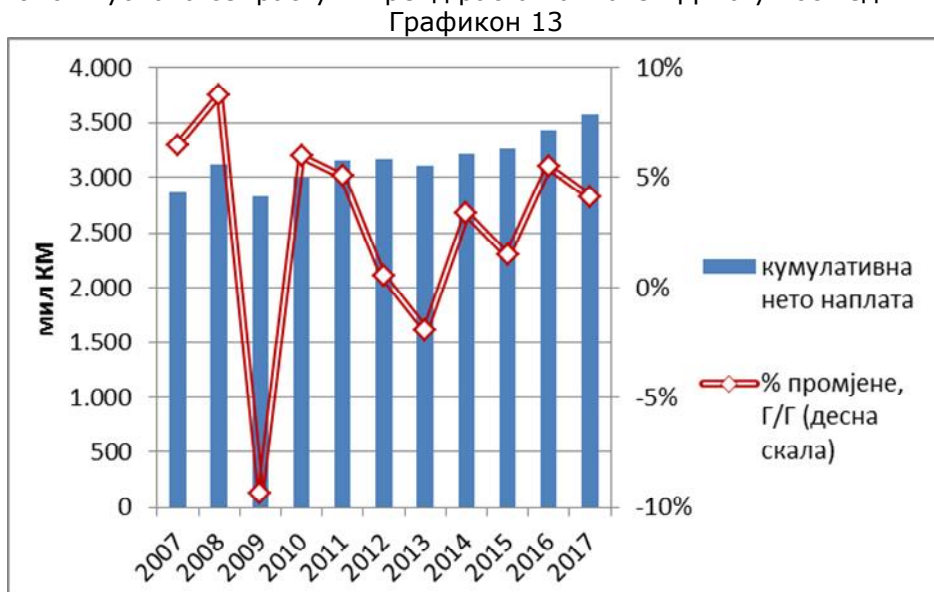
Бања Лука: Бана Лазаревића, 78 000 Бања Лука, Тел/факс: +387 51 335 350, E-mail: oma@uino.gov.ba

Сарајево: Змаја од Босне 476, 71 000 Сарајево, Тел:+387 33 246 081, Fax:+387 033 246 080, Web: www.oma.uino.gov.ba

ниске стопе раста нето ПДВ-а. Консолидација исплата поврата, уз снажан раст увоза, а потом и стабилан растући тренд домаће потрошње, у наредним мјесецима су донијели високе стопе раста нето ПДВ-а (Графикон 11). Раст бруто наплате у условима привремене суспензије исплата поврата ПДВ-а током периода спровођења интензивних контрола донио је позитивне кумулативне ефекте у нето наплати. Међутим, надокнада исплата поврата уз раст текућих захтјева за поврат у четвртном кварталу довела је до успоравања стопе раста, а потом и до значајног смањења наплаћеног ПДВ-а (Графикон 12).

Иако је лошија наплата у децембру у коначници умањила укупне позитивне нето ефекте у наплати ПДВ-а ипак се мора закључити да је у 2017. остварен раст нето наплате ПДВ-а изнад очекивања. Бруто наплата је расла по стопи од 7,8%, а због снажног раста поврата од 19,2% стопа раста нето ПДВ-а је износила 4,1% (Графикон 11). У номиналном смислу у 2017. години УИО је наплатила рекордан износ нето ПДВ (Графикон 13). Иако је стопа раста нижа него у 2016.г. уочава се растући тренд раста наплате ПДВ-а у посљедњих пет година.

Квартална поређења показују растући тренд нето ПДВ-а који је трајао седам квартала и који је прекинут падом наплате у четвртном кварталу 2017. Иако је наплата ПДВ-а почетком године била незнатно изнад наплате у 2016. успоравање раста поврата у марту је допринијело расту од 2,3% у првом кварталу. Високе стопе раста увоза и раст основице због опоравка прихода од акциза на деривате нафте и дуванске прерађевине донио је у другом кварталу раст нето ПДВ-а од 4,4%. У трећем кварталу, када је потрошња нерезидената била на врхунцу, а поврати, с друге стране, дијелом били суспендовани, остварен је раст нето ПДВ-а од чак 10,9%. Ескалацијом исплата поврата у четвртном кварталу 2017., уз негативне трендове у наплати акциза, у цијелости су неутрализовани ефекти високог раста увоза на наплату ПДВ-а, те је остварен негативна стопа раста од 1,2% (Графикон 14).

Графикон 14

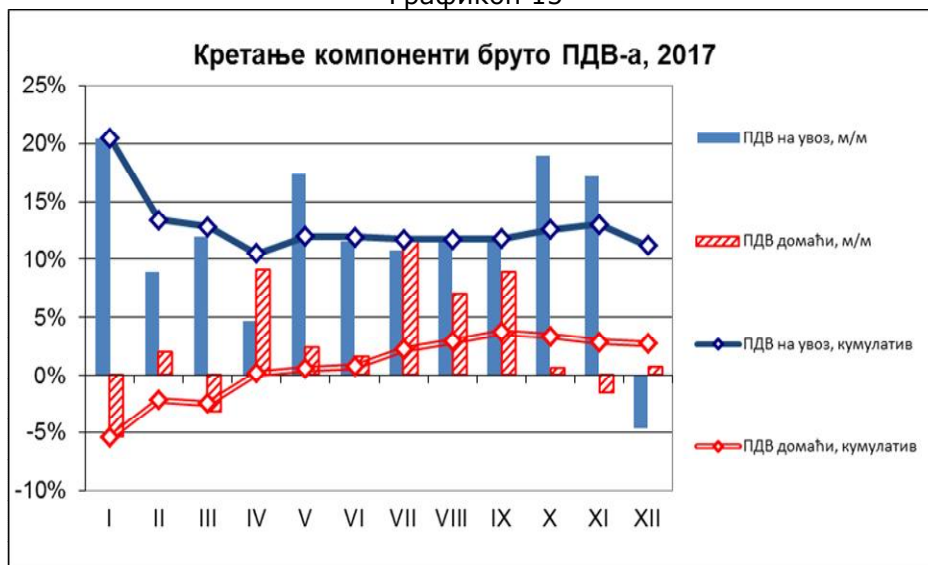

Бруто ПДВ-е

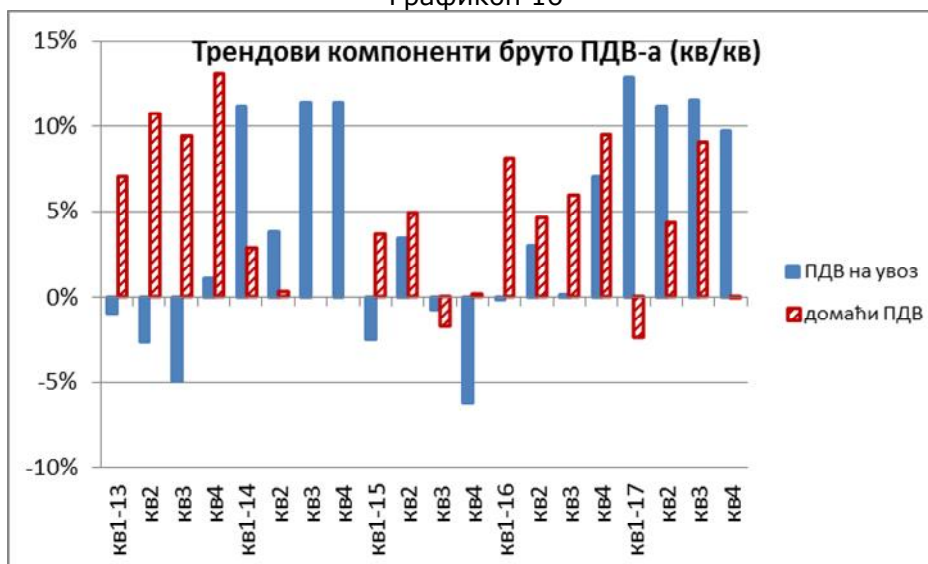
Анализа структуре бруто наплате показује да је главни фактор снажног раста бруто прихода од ПДВ-а у највећем дијелу 2017.године била наплата ПДВ-а на увоз, сем у децембру 2017. када је забиљежен пад ПДВ-а на увоз од 4,6% у односу на исти мјесец 2016. Графикон 15 показује високе мјесечне стопе раста ПДВ-а на увоз које су досезале и до 20%. Лошија наплата ПДВ-а на увоз у децембру је тек незнатно утицала на годишњи раст ПДВ-а на увоз, тако да је на нивоу године укупна наплата ПДВ-а била већа за 11,2% у односу на 2016. С друге стране, наплата домаћег ПДВ-а је имала осцилације током године са распонем мјесечних стопа раста од -5,4% до чак 11,7%. У коначници, уз скроман раст у децембру од 0,7%, укупна наплата домаћег ПДВ-а је достигла раст од 2,7%, што кореспондира пројекцијама раста потрошње (Графикон 15).

Квартална поређења показују високе стопе раста ПДВ-а на увоз у посљедњих пет квартала и дивергентна кретања домаћег ПДВ-а. У првом кварталу наплата домаћег ПДВ-а је била за 2,5% мање него у истом кварталу 2016. Експанзија потрошње у другом и трећем кварталу донијела је раст домаћег ПДВ-а од 4,3% и 9%, респективно, док је у посљедњем кварталу наплата била на нивоу четвртог квартала 2016 (Графикон 16).

Графикон 15

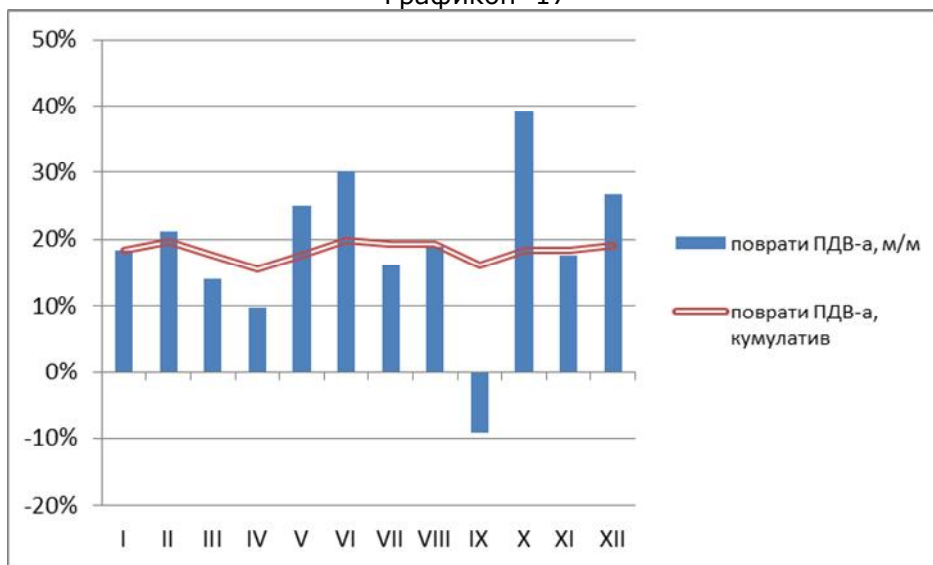
Графикон 16

Поврати ПДВ-а

Високе исплате поврата ПДВ-а су биле битно обиљежје наплате прихода од индиректних пореза у 2017. Током цијеле године, са изнимком у септембру, мјесечне исплате поврата ПДВ-а су расле минимално за 10%, а максимално и до 40% у односу на референтне мјесеце 2016. (Графикон 16). Узроци смањења поврата у септембру нису економске, већ административно-оперативне природе, будући да је УИО суспендирала поврате због вршења опсежних контрола.

Графикон 17

Квартални преглед исплата поврата ПДВ-а указује на драстичну промјену у 2017. у односу на претходне двије године. У првом кварталу забиљежен је раст од 17,7%, у другом 21,9%, а у четвртном 27,3%. Ни суспензија поврата у септембру није могла значајније умањити извшење у трећем кварталу, када је забиљежен раст поврата од 7,2% (Графикон 18).

Графикон 18

Годишњи преглед исплаћених поврата ПДВ-а и трендова указује на значајно погоршање у 2017. (Графикон 19).

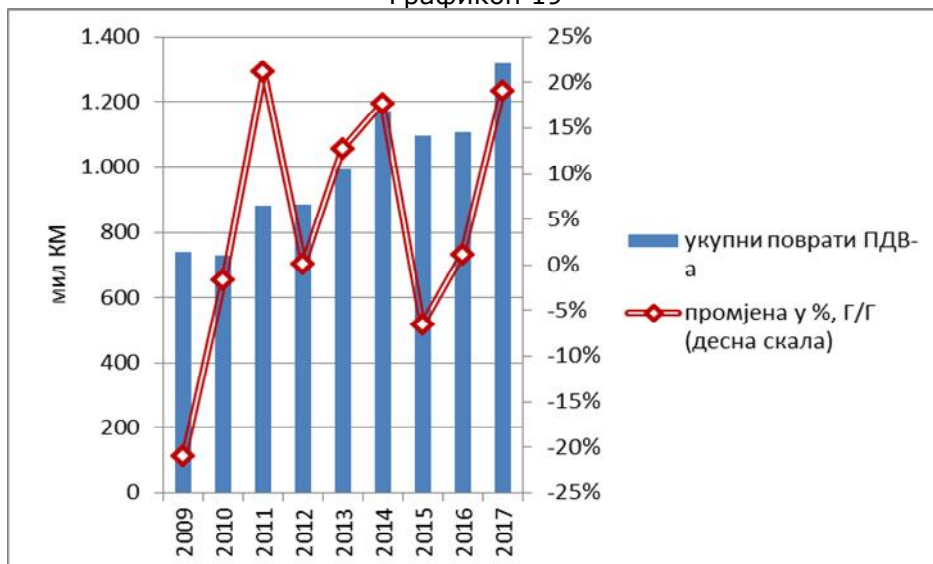
Високе исплате поврата у 2017. се могу повезати са високим стопама раста увоза⁴ и извоза⁵. Поредећи раст поврата ПДВ-а, те увоза и извоза, као главних генератора поврата, у 2017. у

⁴ Према подацима Агенције за статистику БиХ увоз БиХ је у 2017. повећан за 12,2%. Извор: www.bhas.ba

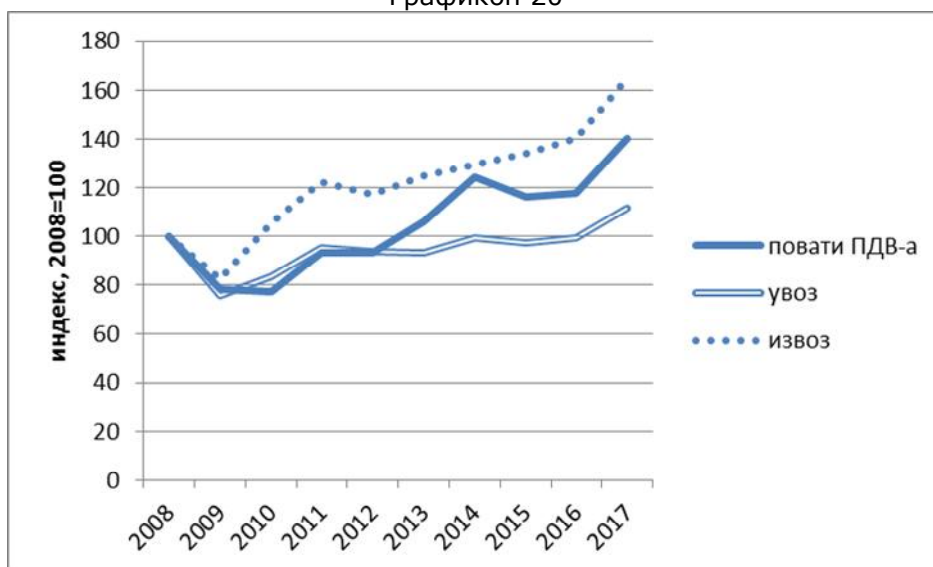
⁵ Према подацима Агенције за статистику БиХ извоз БиХ је у 2017. повећан за 17,4%. Извор: www.bhas.ba

односу на 2008. уочава се да је бржи раст поврата у односу на увоз, а спорији у односу на извоз (Графикон 20).

Графикон 19

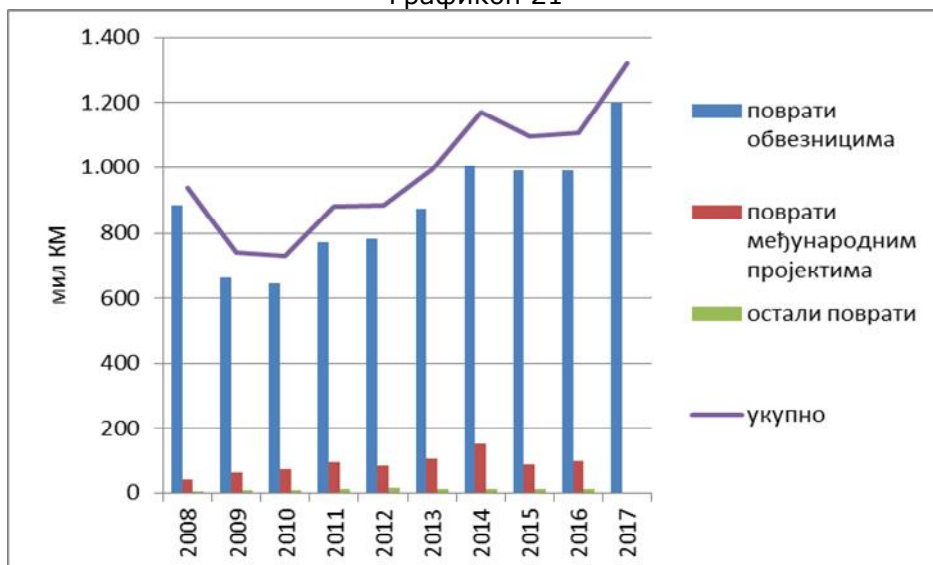

Графикон 20

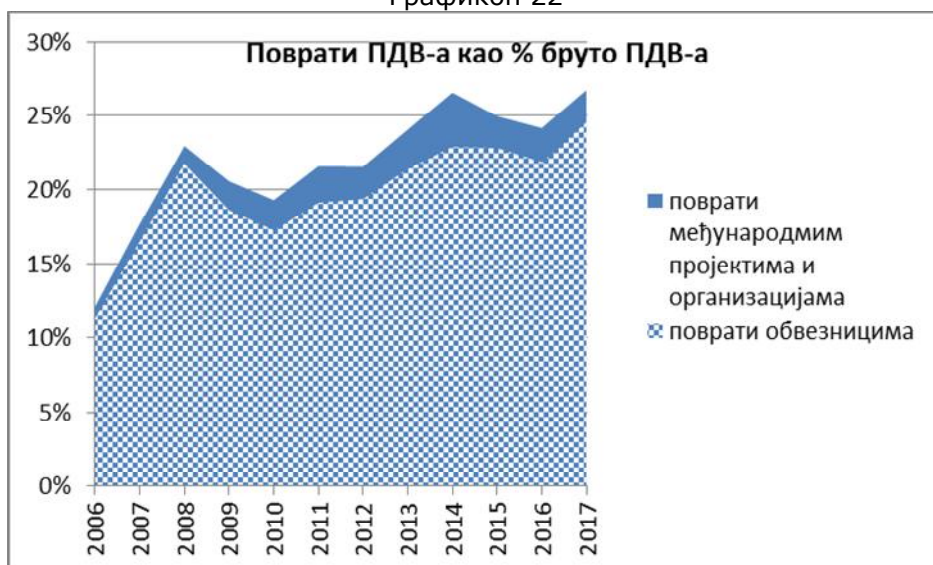
Аналитика поврата ПДВ-а показује да је обвезницима у 2017. исплаћено 205,5 мил. КМ поврата више него у 2016, док су поврати ПДВ-а међународним пројектима незнатно већи у односу на 2016. (Графикон 21).

Графикон 21

Просјечно годишње издвајање поврата из бруто наплате у 2017. износило је 26,7%, што је за 2,5 постотна поена више него у 2016., што уједно представља највеће издвајање од оснивања УИО. Удио поврата обвезницима је већи за 2,6 п.п., док је удио поврата међународним пројектима мањи за 0,1 п.п. (Графикон 22).

Графикон 22

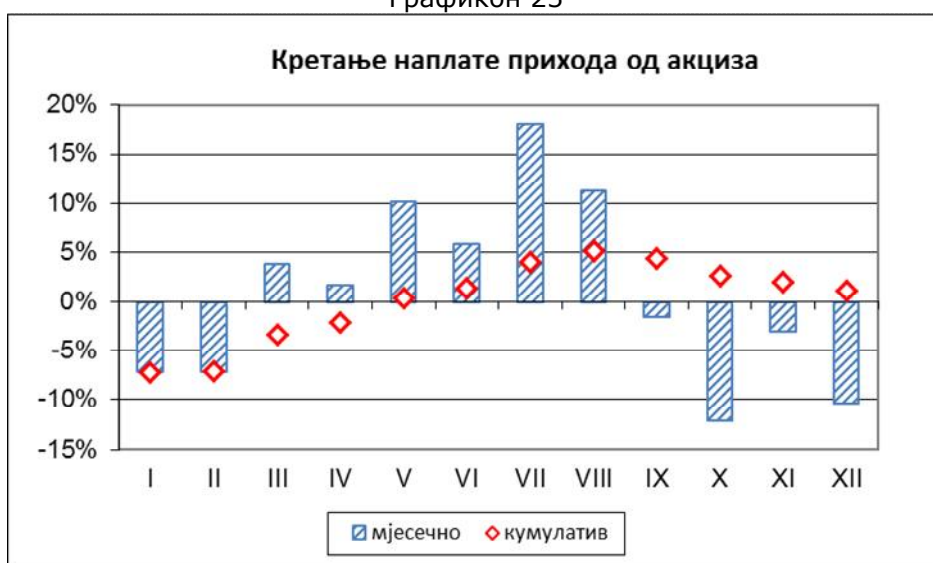

Акцизе

Трендови

У децембру је забиљежен снажан пад прихода од акциза од -10,3%. Позитиван раст је остварен само у наплати акциза на пиво, алкохол, алкохолна и безалкохолна пића. Највећи пад прихода од акциза је остварен на акцизама на домаћи дуван, чак 31,1%, те на акцизама на домаће деривате нафте 25,8%. Пад прихода од акциза од 4% остварен је и у наплати акциза на увозне деривате, као и у наплати акциза на увозне дуванске прерађевине.

Графикон 23

Наплату акциза у 2017. обиљежиле су снажне мјесечне осцилације. Мјесечне стопе раста, посматрано у односу на исти мјесец претходне године, варирале су у распону од -12,1% до +18,1%. Негативни трендови су забиљежени у прва два мјесеца, те у посљедња четири мјесеца, а позитивни у континуитету од шест мјесеци (Графикон 23). У цјелини, због наведених осцилација, на нивоу цијеле године забиљежен је раст кумулативне наплате акциза од свега 1,1%.

С обзиром на значајан удио у структури прихода од индиректних пореза стабилност наплате акциза је од великог значаја и за стабилну наплату укупних прихода од индиректних пореза.

Годишњи преглед наплате прихода од акциза указује на скроман раст у 2017. који је, углавном, резултат раста наплате прихода од акциза на деривате нафте од 1,9% и скромног раста прихода од акциза на дуванске прерађевине од 0,9% (Графикон 24).

Графикон 24

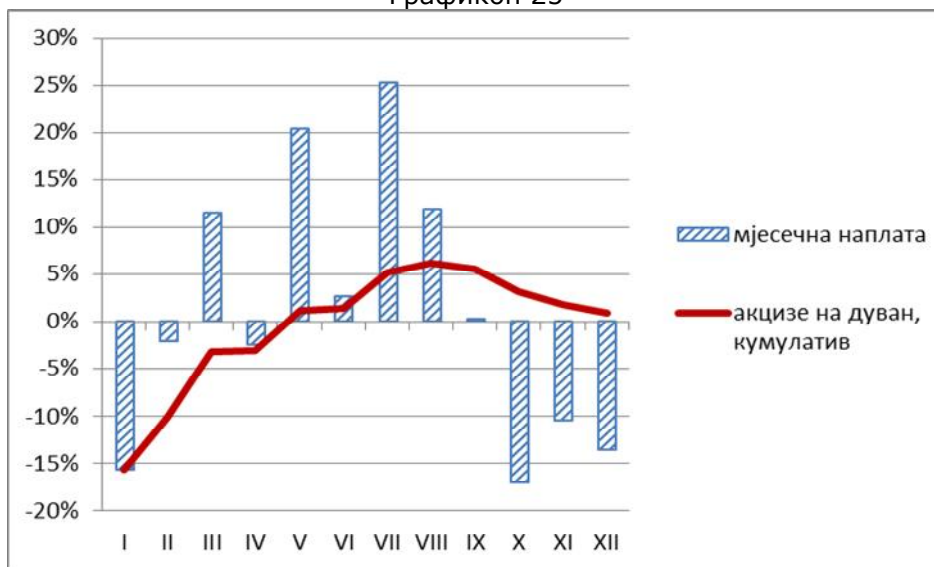

Акцизе на дуванске прерађевине

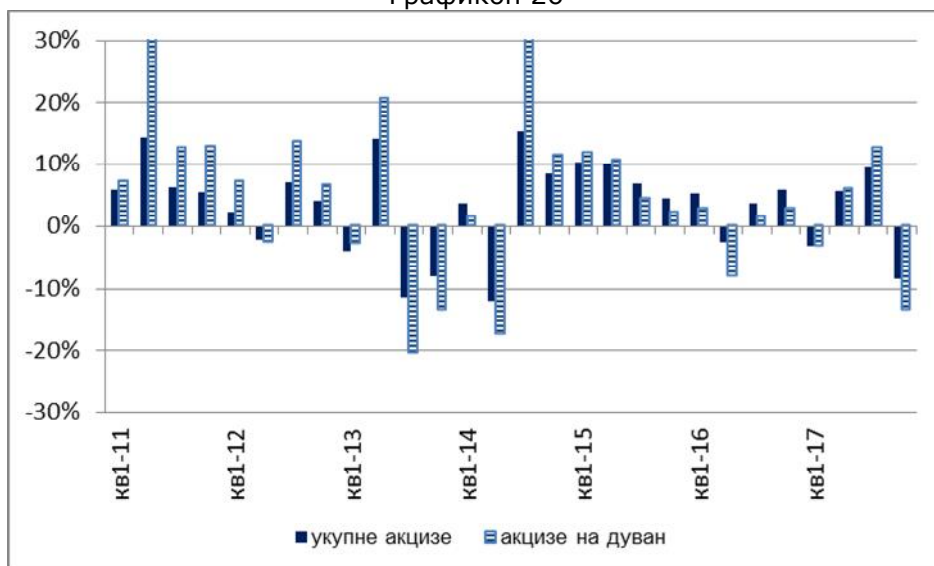
Приходи од акциза на дуванске прерађевине су током 2017. испољили снажне турбуленције (Графикон 25). Имајући у виду да се од 2009. малопродајне цијене цигарета константно повећавају због раста акциза, те снажно испољену супституцију потрошње цигарета потрошњом резаног дувана и растуће нелегално тржиште дувана и цигарета у БиХ, пад прихода од акциза на дуванске прерађевине је био очекиван. Нагли раст од маја до августа резултат је повећања малопродајних цијена цигарета доминантних увозника и домаће дуванске индустрије од јуна, односно јула, које је имало за посљедицу повећано повлачење акцизних маркица прије повећања малопродајних цијена, а тиме и повећане уплате акциза у мјесецу мају. Међутим, снажан раст прихода од акциза у јулу и августу, те стагнација већ од септембра указује и на екстерне факторе раста који су сезонског карактера, које можемо повезати са снажењем пограничног и тразитног промета са Хрватском, узроковане изванредном туристичком сезоном у тој земљи. Други значајан фактор раста пограничног и транзитног промета јесу ниске цијене деривата нафте у БиХ, као посљедица најнижег пореског оптерећења у региону. При томе, грађани из Хрватске и они у транзиту, поред горива, у БиХ купују и осталу робу широке потрошње, укључујући и дуван и цигарете који су јефтинији у БиХ. Пад прихода од акциза на дуванске прерађевине вјероватно је резултат враћања потражње за овим производима у оквиру домаће потрошње. Завршетак туристичке сезоне у Хрватској и раст цијена деривата нафте представљали су факторе који су довели до смањења потражње за дуванским прерађевинама у пограничном и транзитном промету.

Квартални трендови илустрирају размјере утицаја наплате прихода од акциза на дуван на укупну наплату акциза (Графикон 26). У првом кварталу приходи од акциза су пали за 3,2%, а истовјетан пад је остварен и на акцизама на дуван. Раст прихода од акциза на дуван у другом кварталу од 6,1% повукао је и раст укупних акциза на 5,7%. У трећем кварталу остварен је снажан раст прихода од акциза на дуван од 12,7%, што је утицало на раст укупних акциза од 9,5%. Снажан пад прихода од акциза на дуван у четвртном кварталу од 13,8% довео је до пада укупних акциза од 8,4%.

Графикон 25

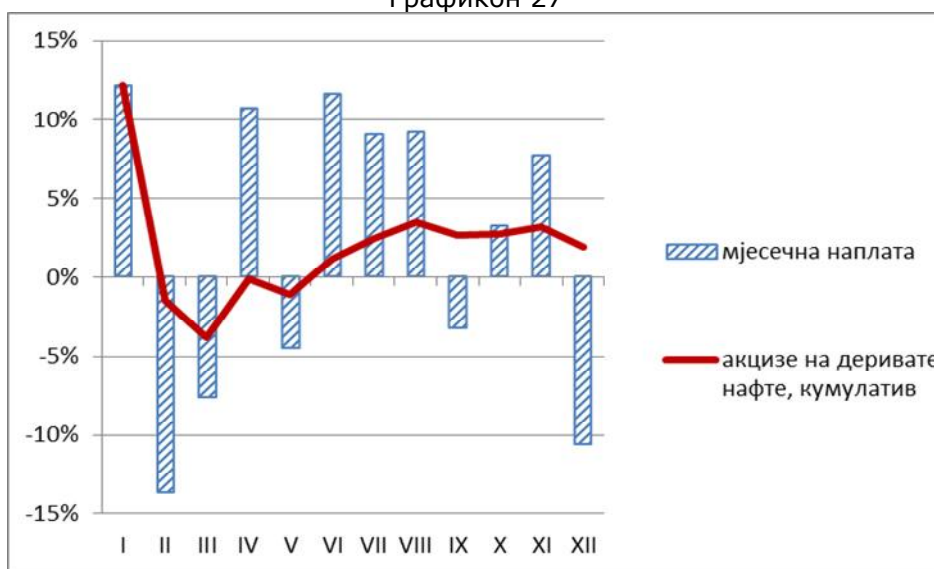
Графикон 26

Акцизе на деривате нафте / путарина

Приходи од акциза на деривате нафте су имали снажне осцилације током 2017 (Графикон 27). Након снажног раста прихода у јануару од чак 12,2%, раст цијена нафте на свјетском тржишту у фебруару и марту довео је до раста цијена деривата нафте у БиХ, пада потрошње и, посљедично, пада прихода од акциза од 13,7% и 7,6%, респективно.

Графикон 27

Графикон 28

Стабилизација, а потом и пад цијена нафте довео је до раста потрошње деривата нафте, што се позитивно одразило и на раст прихода од акциза. Као и у протекле три године, раст потрошње деривата је био додатно генерисан растом потражње нерезидената због цјеновне конкурентности деривата нафте у БиХ у односу на земље у окружењу. Ниже цијене деривата нафте су довеле до креирања додатне потрошње од стране нерезидената у пограничном и транзитном промету, не само деривата нафте, већ и дуванских прерађевина и осталих добара и услуга. Раст потрошње је дијелом генерисан и најавима о усвајању измјена Закона о акцизама, које су подразумијевале повећање пореског оптерећења деривата нафте. У другом

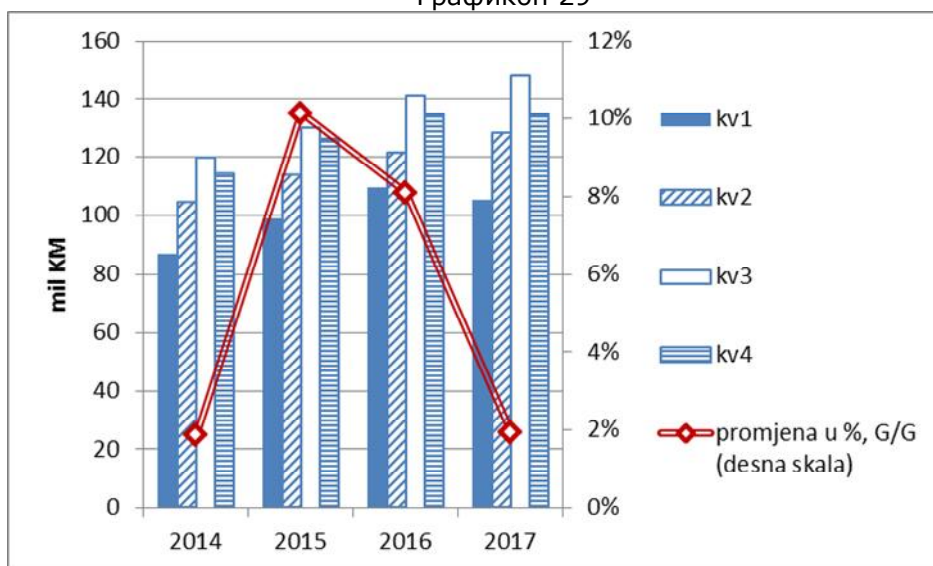
Бања Лука: Бана Лазаревића, 78 000 Бања Лука, Тел/факс: +387 51 335 350, Е-маил: oma@uino.gov.ba

Сарајево: Змаја од Босне 476, 71 000 Сарајево, Тел:+387 33 246 081, Факс:+387 033 246 080, Веб: www.oma.uino.gov.ba

кварталу 2017. забиљежен је раст прихода од акциза на деривате нафте од 5,6%, а у трећем 5%. У четвртном кварталу 2017. дошло је до јењавања потрошње деривата, што је резултирало наплатом акциза на нивоу наплате из истог квартала 2016. (Графикон 28). Кварталне стопе раста прихода од путарине су значајно изнад стопа раста прихода од акциза на деривате нафте због значајне промјене структуре потрошње деривата, која подразумијева оштар пад потрошње лож-уља, на које се не плаћа путарина, и снажан раст потрошње дизела.

У односу на 2014.годину наплаћени приходи од акцизе на деривате нафте у 2017. већи су за 21%, што је далеко изнад кумулативног раста домаће потрошње у три посљедње године. Ипак, у 2017. се примјећује успоравање раста прихода од акциза на деривате нафте у односу на претходне године (Графикон 29). То, с једне стране, указује на засићење потражње нерезидената због ограничених доходака и спорог опоравка сусједних економија, а с друге стране, на исцрпљивање финансијских резерви за стварање залиха домаћих потрошача за случај повећања стопа акциза на деривате нафте.

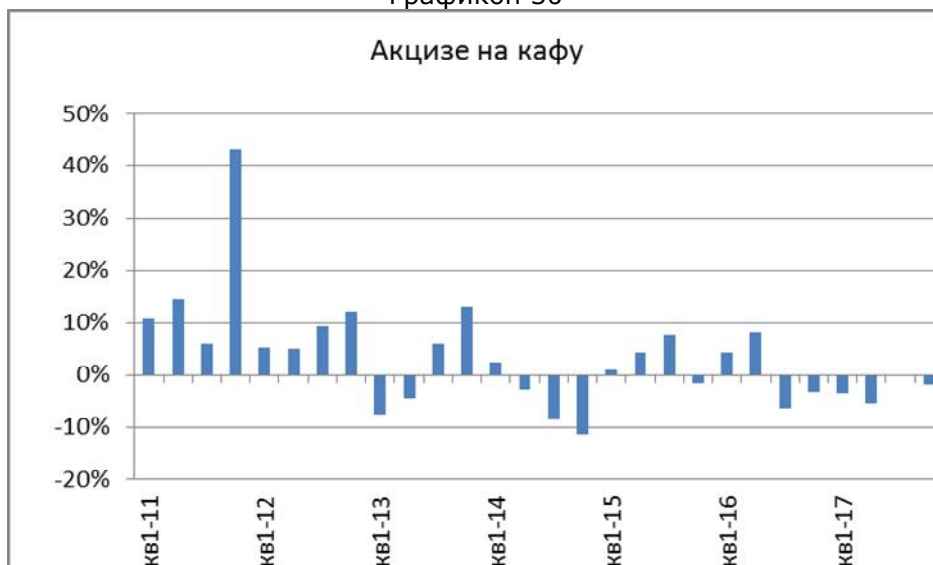
Графикон 29

Акцизе на кафу

У 2017. су настављени негативни трендови у наплати акциза на кафу из другог полугодишта 2016. У првом кварталу 2017. приходи су пали за 3,6%, а у другом 5,4%. У трећем кварталу наплата је била на нивоу претходне године, али у четвртном кварталу је поновно остварен пад прихода од 1,8 (Графикон 30).

Графикон 30

Акцизе на алкохолна и безалкохолна пића

Графикон 31 показује да је наплата акциза на групацију производа алкохолних и безалкохолних пића у 2017. углавном имала позитиван тренд, са високим стопама раста, остим у четвртном кварталу.

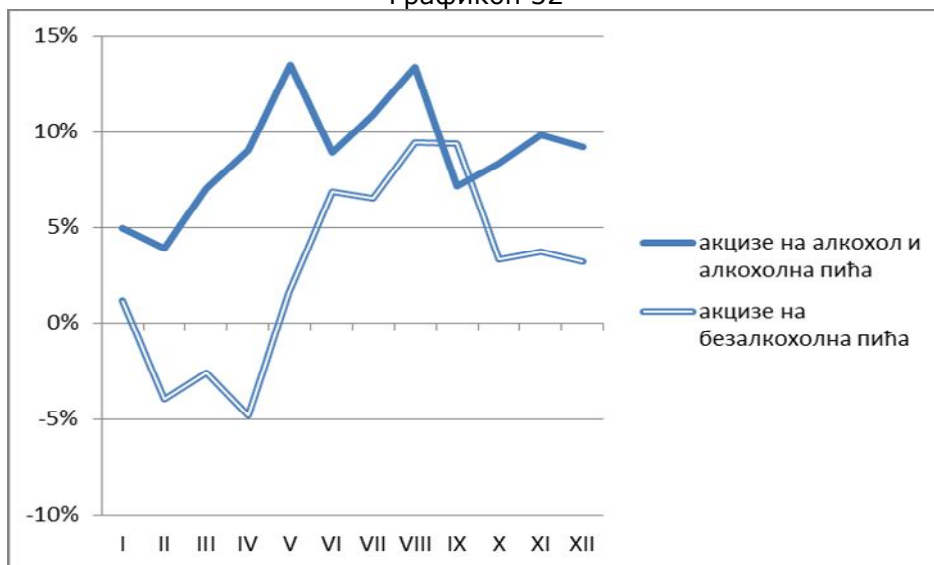
Графикон 31

Разлог за лошију наплату у четвртном кварталу је статистичке нарави, будући да је у основицу за компарацију укључена наплата старог дуга по основу акциза на пиво и безалкохолна пића у 2016.

Кумулативна наплата акциза на алкохол и алкохолна пића је константно имала позитиван тренд током цијеле 2017.године (Графикон 32). Укупни приходи од акциза на безалкохолна пића су имали негативан тренд у прва четири мјесеца 2017., да би у осталом дијелу године биле остварене високе стопе раста. Искључивањем дуга из основице кумулативна стопа раста прихода од акциза на безалкохолна пића достиже 7,5% (Графикон 32).

Графикон 32

Акцизе на пиво

У првом полугодишту 2017. наплата прихода од акциза на пиво је била на нивоу наплате у истом периоду 2016. У трећем кварталу остварен је раст прихода од 11,1%, а у четвртном пад од 23,3% (Графикон 31), с тим да би искључивањем наплате старог дуга по основу акциза на пиво из основице за компарацију пад прихода износио само 4,1%. Анализа указује да је главни разлог негативних трендова у 2017. лошија наплата акциза на увозна пива. Кумулатив наплаћених акциза на увоза пива тек је крајем године достигао ниво наплате из 2016., док је кумулативна наплата акциза на домаћа пива, и поред снажних мјесечних осцилација, била константно у позитивној зони. Наплата старог дуга у 2016. у великој мјери је искривила трендове у наплати акциза на пиво. Искључивањем наплате старог дуга из основице кумулативна стопа раста наплате акциза на домаћа пива износила би 30%, а кумулативна стопа раста укупне наплате акциза 4,9% (Графикон 33).

Графикон 33

